

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX DEN HAAG
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
104856-100792-DMO

Bijlagen
1

Uw brief
15 november 2012

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Datum 29 november 2012
Betreft Kamervragen

Geachte voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van het Kamerlid Krol (50PLUS) over het bericht 'Eenzaamheid onder ouderen neemt toe' (2012Z19419).

Hoogachtend,
de staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

drs. M.J. van Rijn

Antwoorden op kamervragen van het Kamerlid Krol (50PLUS) over het bericht 'Eenzaamheid onder ouderen neemt toe' .
(2012Z19419)

1

Heeft u kennisgenomen van het artikel over de toename van eenzaamheid onder ouderen? 1)

Antwoord 1

Ja.

2

Bent u bekend met het aloude en veelonderzochte gegeven dat eenzaamheid negatieve invloed heeft op geestelijke en lichamelijke gezondheid? Welke mening heeft u over dit gegeven? 2)

Antwoord 2

Mijn ambtsvoorganger heeft op 30 oktober 2012 een brief aan uw Kamer gestuurd waarin zij is ingegaan op verschillende aspecten van eenzaamheid waaronder de relatie met gezondheid. Ik citeer instemmend uit deze brief:

"Eenzame mensen zijn ongezonder, zij hebben een grotere kans op depressie, suïcide en hartaandoeningen. Onderzoek toont ook aan de eenzaamheid de kans op vroegtijdig overlijden vergroot. Mensen die eenzaam zijn, doen vaker een beroep op de gezondheidszorg". (pagina twee van de genoemde brief)

Het voorkómen van eenzaamheid heeft naast het verbeteren van de kwaliteit van leven inderdaad ook een positief effect op de gezondheid.

3

Organisaties zoals het Oranjefonds proberen initiatieven te ontwikkelen en te stimuleren om ouderen uit de eenzaamheid te halen; op welke manier voert het kabinet beleid om zulke initiatieven, zoals diverse maaltijdprojecten, te ondersteunen?

4

Welke rol ziet u voor de rijksoverheid bij het verminderen van eenzaamheid onder ouderen? Welke rol ziet u voor de regionale en lokale overheden?

Antwoord 3 en 4

Bestrijding van eenzaamheid is primair een lokale aangelegenheid. Hoofdstuk 3 van de genoemde brief benoemt veel lokale voorbeelden. Onder deze voorbeelden staan ook activiteiten zoals door het Oranjefonds worden gestimuleerd.

De rol van de rijksoverheid is vooral stimuleren, faciliteren en agenderen. Voor de komende periode wil ik de aanpak -zoals verwoord in eerdergenoemde brief- uitvoeren. Ten eerste wordt de Coalitie Erbij¹ door VWS gesubsidieerd om bij te dragen aan het doorbreken van het taboe rond eenzaamheid, het ontwikkelen van kennis over eenzaamheid en de effectiviteit van interventies en om op lokaal niveau samenwerking tussen de deelnemende organisaties te versterken.

¹ Coalitie Erbij is een samenwerkingsverband van De Zonnebloem, Leger des Heils, Humanitas, Mezzo, MOgroep, Nationaal Ouderenfonds, Resto Van Harte, Sensor en 24 kleinere organisaties.

Daarnaast worden instrumenten voor gemeenten en de welzijns- en zorgbranche ontwikkeld en interventies en goede voorbeelden uit het land verzameld. Verder wordt - samen met maatschappelijke organisaties, wetenschappers, vrijwilligers, kennisinstituten (waaronder Zon/MW, Movisie en Vilans die op het terrein van VWS werkzaam zijn), gemeenten en zorgverleners - voor de zomer 2013 een landelijk debat georganiseerd. Dit debat moet leiden tot intensievere samenwerking tussen alle betrokken actoren. Kernvraag van het debat is hoe kunnen we eenzame mensen in staat stellen meer uit het leven te halen (meer welbevinden of levensgeluk). Hiermee wordt uitgegaan van de mogelijkheden (in plaats van de problemen) van mensen.

5

Door het gebruik van internet voelen ouderen zich mogelijk minder eenzaam; ziet u mogelijkheden om het deelnemen aan internet door ouderen verder te stimuleren?

Antwoord 5

In het eerdergenoemde debat zal ook aandacht zijn voor nieuwe mogelijkheden voor het gebruik van technologie. De uitkomsten van het debat zullen worden verspreid.

Dagelijks komen er nieuwe initiatieven bij. Recent kwam mij ter ore dat in Almere gestart zal worden met een project waarbij ouderen die moeilijk uit huis kunnen komen via een beeld- en geluidverbinding over het internet met elkaar in contact kunnen komen. Zowel voor een praatje als voor het melden van onraad.

6

Komt het tegengaan van eenzaamheid onder ouderen door alle voorgenomen wijzigingen en bezuinigingen in de knel?

Antwoord 6

De maatregelen in het regeerakkoord zullen in overleg met onder meer zorgaanbieders, cliëntorganisaties en gemeenten verder worden uitgewerkt. Daarbij teken ik aan dat de achterliggende gedachte van de decentralisatie is om juist gemeenten op het sociale domein meer ruimte te bieden om burgers te ondersteunen. Het is natuurlijk allereerst de verantwoordelijkheid van burgers om een netwerk te organiseren en in stand te houden. Gemeenten kunnen daarin ondersteunen.

1) <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2672/Wetenschap-Gezondheid/article/detail/3347769/2012/11/14/Toename-eenzaamheid-onder-ouderen-miljoen-eet-meestal-alleen.dhtml>

2) zie bijvoorbeeld West, Kelner & Moore-West, 1986, The effects of loneliness: A review of the literature, Comprehensive Psychiatry, vol. 27 (4), pp.351-363)